

LÆRERVEILEDNING:

DIGITAL DIALOG

Et filmbasert undervisningsopplegg om tro og dialog, islam og kristendom.

Filmer og undervisningsopplegg er utviklet i samarbeid mellom foreningen Dialogforum Østfold og Sarpsborg kommune ved satsningen Ung Motkraft.

Trygg By
Norge

Nordic
Safe Cities

DIALOGFORUM
ØSTFOLD

Sarpsborg
kommune

Om undervisningsopplegget

Dette undervisningsopplegget har sin bakgrunn og inspirasjon fra Dialogdag i skolen: Et stasjonsbasert undervisningsopplegg hvor elever besøker hellige hus og har ulike undervisningsopplegg knyttet til fordommer og mangfold, arrangert av Dialogforum Østfold i samarbeid med kommunen og andre lokale aktører.

Gjennom satsningen Ung Motkraft i Sarpsborg kommune er det nå også utviklet et filmbasert undervisningsopplegg om tro og dialog, som kan brukes i klasserommet. Opplegget er rettet mot ungdomsskolen, men kan også brukes i videregående skole. Det knytter an til både overordnet del og læreplanen i KRLE i læreplanverket Fagfornyelsen (2020).

Det er utviklet tre filmer som kan brukes sammen eller hver for seg, og denne veilederen gir konkrete forslag til undervisningsopplegg: En kan arbeide med fordypning i temaene og religionene hver for seg, eller se på likheter og ulikheter gjennom sammenligning. Mangfoldskompetansen som undervisningsopplegget ønsker å bidra til, kan få betydning både for ungdommene selv og for samfunnet de er en del av. Målet er demokratiske medborgere som tør å stå for egne standpunkt og overbevisninger, og evner å møte andres med åpenhet og respekt. Samtalefilmen viser hvordan en utforskende samtale på tvers av ulike overbevisninger og erfaringer kan utspille seg. Vi håper den kan inspirere til nye samtaler i klasserommet!

Om filmene

To av filmene er basert på spørsmål som er formulert av ungdomsskoleelever til religiøse ledere innenfor islam og kristendom. Disse finner du her:

Møte med Aziz og Velisa i moskeen (15 min):

Møte med Helene og Espen i kirken (15 min):

Den tredje filmen er en samtale mellom religiøse ledere og ungdommer som deler sine erfaringer knyttet til spørsmål om tro, fordommer og meningen med livet.

Den finner du her:

Samtalefilm med Julie, Paktaw, Helene, Espen, Velisa og Aziz (18 min):

Forankring i læreplanen

I læreplanens overordnede del kan vi lese at «Alle deltakere i skolefellesskapet må utvikle bevissthet om både minoritets- og majoritetsperspektiver og skape rom for samarbeid, dialog og meningsbrytning» (s. 8).

KRLE: Relevante kompetansemål etter 10. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- ▶ Utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag
- ▶ Bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn
- ▶ Utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning
- ▶ Sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn
- ▶ Reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til det å vokse opp og leve i et mangfoldig og globalt samfunn

Ordliste:

Her er en liste over fagbegreper knyttet til religioner og livssyn som brukes i filmene: Prest, prost, menighet, kristen, gudstjeneste, dåp, vielse, kirkesamfunn, biskop, å praktisere tro, faste, påske, Bibelen, vitnesbyrd, Jesus, imam, Koranen, moské, bønn, barmhjertighet, nåde/nåderik, resitere.

Forslag til introduksjonsoppgave: Ordforklaringer

La elevene få ansvar for å definere ulike ord og uttrykk fra ordlisten som dere trenger forklaring på, og lag en felles ordliste for klassen, enten online eller på en plakat i klasserommet. Snakk om kildebevissthet, og samarbeid om å kvalitetssikre definisjonene.

Forslag til undervisningsopplegg: Filmene fra moské og kirke

TIDSBRUK: 2 SKOLETIMER

Presentasjon av film: Moskeen

I denne filmen svarer imam Aziz og kvinneleder Velisa på ulike spørsmål om islam. De jobber begge i den bosniske moskeen i Sarpsborg som drives av Det islamske fellesskap Bosnia og Herzegovina, og praktiserer sunniislam.

Se filmen

La elevene dele umiddelbare inntrykk.

Jobb med noen av refleksjonsoppgavene i grupper eller som en felles klassesamtale.

Refleksjonsoppgaver til filmene fra kirke og moské

Ulike kilder til kunnskap om religion

- Hvordan stemmer det personene i filmen forteller med det dere selv tenkte/visste/trodde tidligere?
- Hvordan stemmer det personene i filmen forteller med det læreboka eller andre informasjonskilder formidler?
- Hvis dere opplever at det ikke stemmer helt overens, betyr det at noen tar feil?

Nyttige stikkord for samtalen: *Levd religion, utenfraperspektiv og innenfraperspektiv, religionenes indre mangfold, kildekritikk, normer og definisjonsmakt*

Likheter mellom kristendom og islam

- Merket dere dere noen fellestrekk mellom religionene, eller svarene på de ulike spørsmålene? Se for eks. på spørsmålene knyttet til livet etter døden, meningen med livet, faste eller jobben som prest/imam.

Ulikheter mellom kristendom og islam

- I filmen fra kirken forteller Espen og Helene litt om Bibelen og dens tilblivelse. Sammenlign det de forteller med det dere vet eller kan finne ut om muslimenes hellige bok, Koranen, og dens tilblivelse. Stikkord: Mange bøker, overlevering, tidsperiode for nedskrivning.

Hva ville dere spurt om?

- Er det noen spørsmål dere gjerne ville hatt svar på, som ikke besvares i filmene? Forsøk å finne svar i andre kilder, eller gjennom å snakke sammen i klasserommet.

Forslag til undervisningsopplegg: Samtalefilmen

TIDSBRUK: 1 - 2 SKOLETIMER

Presentasjon av film

I denne filmen snakker religiøse ledere med en kristen og en muslimsk ungdom om det å være troende i Norge i dag, om meningen med livet og om fordommer.

Se filmen

La elevene dele umiddelbare inntrykk.

Jobb med refleksjonsoppgavene i grupper eller som en felles klassesamtale.

Refleksjonsoppgaver til samtalefilmen

Å være ung og troende

- ▶ I Norge er alle ifølge loven fri til å praktisere sin egen tro. Er det lett å være ung og troende i Norge i dag? Hvordan er det hvis man endrer tro, eller slutter å tro?

Fordommer

- ▶ Gi noen eksempler på konkrete erfaringer med fordommer som personene i filmen forteller om. Hvorfor oppstår fordommer, tror dere? Stikkord: Generalisering og stereotypier

Meningen med livet

- ▶ Hvordan ville dere svart på dette spørsmålet? Er dere enige eller uenige i de perspektivene som deles i filmen?

Dialog på tvers av tro og livssyn

- ▶ Har dere erfaringer med å snakke sammen på tvers av tro og livssyn, om likheter og forskjeller? Hvordan har det vært? Er det lett å dele personlige overbevisninger og livssyn? Hva mener dere må til for at slike samtaler skal fungere godt? Hva kan være målet med slike samtaler?

Identitet og selvrepresentasjon

- ▶ Paktaw forteller om hvordan det er å være «synlig muslim». Mens noen av oss står nesten helt fritt til å definere oss selv overfor andre, er andre «markert» - det vil si at noe som er synlig bidrar til at andre allerede «vet» noe om dem, før de selv har presentert seg. Dette kan for eks. være knyttet til hudfarge/etnisitet eller religion. Diskuter fordeler og ulemper ved å være «umarkert» og «markert», dvs. mer eller mindre fri til å få definere seg selv og velge hva en vil dele om seg selv med andre.

Forslag til andre oppgaver

Gruppeoppgave: Podcast

Elevene går sammen i små grupper og lager podcast. La elevene velge en av oppgavene under, og sett en tidsramme på for eks. 10 – 15 minutter. Be elevene bruke faguttrykk i samtalen.

- Hvilke likheter finner dere mellom kristendom og islam? Henvis til utsagn i filmene som viser hva dere mener.
- Hva kreves for at vi skal ha et trygt, mangfoldig samfunn? Snakk sammen om hva slags holdninger og egenskaper vi trenger for å få det til.
- Hva er fordommer, og hvordan kan fordommer bekjempes? Kan fordommer være positive? Gi eksempler og diskuter!
- Hva betyr faste i islam, og hva betyr det i kristendom? Forklar og sammenlign ut fra det som sies i filmene og det dere selv vet om temaet.
- Betydningen av fellesskap: Gi eksempler fra filmene om hva slags fellesskap mennesker finner i trossamfunnene, og snakk sammen om hvorfor fellesskap er viktig for mennesker.

Individuelle oppgaver

Oppgavene kan brukes i skoletiden eller som hjemmeoppgaver. De kan presenteres ved hjelp av digitale verktøy som Powerpoint, Sway el.l. og inkludere bilder, eller som en drøftende artikkel.

- Kunnskap fra ulike kilder: Velg kristendom eller islam, og presenter og sammenlign det du ser og hører i filmene med hvordan læreboka eller annet undervisningsmaterieell presenterer den samme religionen.
- Meningen med livet: Sammenlign hva de ulike personene i filmene sier om dette temaet, og legg til dine egne refleksjoner.
- Religionenes indre mangfold: I filmene fra moskeen og kirken svarer de religiøse lederne på spørsmål om hvorfor det finnes så mange ulike moskeer og kirker. Oppsummer og sammenlign svarene, og bidra med dine egne refleksjoner rundt dette.

Dialogforum Østfold er et ressurs- og kompetansesenter for religionsdialog og flerkulturell samhandling. Foreningen eies av kristne og muslimske trossamfunn og organisasjoner i fellesskap, og legger til rette for møteplasser som åpne temakvelder, møter for religiøse ledere, besøk til hellige hus og dialogdager i skolen. Foreningens grunnverdier er fellesskap, toleranse og respekt.

Les mer på våre nettsider: www.dialogforumostfold.no

Ung Motkraft er en allianse hvor Sarpsborg kommune og sivile aktører samarbeider for et trygt Sarpsborg. Prosjektet retter seg mot dem som arbeider med unge og ungdommen selv – selve motkraften mot hatytringer, voldelig ekstremisme og radikalisering. Dialogforum Østfold er én av flere samarbeidspartnere, og satsningen er en del av Nordic Safe Cities-samarbeidet.

